

Docentenhandleiding

Training Procedurele Sedatie en Analgesie (PSA)

April 2019

Postadres:
Radboudumc
Huispost 87, Radboudumc Health Academy
Postbus 9101
6500 HB Nijmegen

Telefoon:
024-3617050 (secretariaat)

Bezoekadres:
Geert Grooteplein 21
6525 EZ Nijmegen
Route 87, Radboudumc Health Academy

© Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag op enigerlei wijze worden gebruikt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het hoofd CPE van de Radboudumc Health Academy van het Radboudumc.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Hoofdstuk 1: Leerresultaten en opzet training	5
Hoofdstuk 2: Voorbereiding deelnemers	6
Hoofdstuk 3: Toelichting introductie	7
Hoofdstuk 4: Toelichting BLS oefentoets	9
Hoofdstuk 5: Toelichting Workshop PSA	12
Hoofdstuk 6: Toelichting scenario rondes simulatie teamtraining	14
Hoofdstuk 7: Toelichting Afsluiting	16
Bijlagen	17

Inleiding

Voor je ligt de docentenhandleiding ter voorbereiding op de nieuwe **Basistraining Procedurele Sedatie en Analgesie (PSA)**. Je vindt hierin uitleg over de opzet van de training, de achtergrond en uitleg van de verschillende werkvormen en het draaiboek.

Voor het hervormen van de cursus is een werkgroep samengesteld bestaande uit:

- Dr. Michiel Vaneker, Anesthesioloog en themaleider PSA
- Monique van de Korput, PA Anesthesiologie
- Jolanthe Hulshoff, PA Anesthesiologie
- Mijnie Doornenbal: ontwikkelaar en instructeur simulatie onderwijs
- Janneke Boeije: opleider Radboudumc Health Academy
- Jacqueline van Tricht: opleider Radboudumc Health Academy

Uitgangspunten van de nieuwe training zijn:

1. Interprofessioneel
2. Online voorbereiding via e-learning en Learning Spaces
3. Actieve rol deelnemers: werkvormen gericht op toepassen kennis in gemiddelde tot hoog complexe casuïstiek, met afnemende begeleiding
4. Meer en realistischer hands-on oefenen in het Skills & Simulatie lab
5. Werken in kleine groepjes

Bovenstaande uitgangspunten zul je herkenbaar tegenkomen in dit trainingsontwerp.

Veel succes met de voorbereiding!

Jacqueline van Tricht & Janneke Boeije
Opleiders Radboudumc Health Academy

Hoofdstuk 1: Leerresultaten en opzet training

Centrale thema van de training:

Leeruitkomst:

De zorgprofessional (verpleegkundige of arts) die werkzaam is op een niet bewaakte verpleeg –of functieafdeling kan bij een Procedurele Sedatie en Analgesie in simulatiecontext, de patiënt voorbereiden, observeren en bewaken volgens protocol PSA en aan de hand van de ABCDE-methodiek. Door methodisch te handelen, herkent de zorgprofessional een vitaal bedreigde patiënt, roept hij op adequate wijze hulp in en beargumenteert hij zijn handelen hierbij. Hij demonstreert eenvoudige therapeutische maatregelen passend bij zijn functieniveau en communiceert met de patiënt, ander medisch en verplegend personeel en de familie van de patiënt over de werkwijze en stand van zaken rondom de patiënt.

Afgeleide leerdoelen:

- *In een BLS oefentoets laten zien dat je de elementaire reanimatietechnieken beheerst.*
- *De regelgeving en procedures rondom PSA toelichten*
- *De indicaties en contra-indicaties voor PSA buiten de operatiekamer benoemen en herkennen*
- *De benodigheden en bevoegdheden tijdens PSA benoemen*
- *Een patiënt aansluiten aan de monitor en de parameters op een juiste manier interpreteren (HF, RR, SaO₂, Temp)*
- *De vitaal bedreigde patiënt tijdens PSA herkennen en behandelen aan de hand van de ABCDE methodiek.*
- *De ontslagcriteria benoemen voor patiënten die een PSA buiten de operatiekamer hebben ondergaan.*

Doelgroep:

Alle zorgprofessionals die betrokken zijn bij een procedure onder PSA en die **geen** scholingsverplichting vitaal bedreigde patiënt hebben of die nieuw in dienst zijn en de PSA training voor de eerste keer volgen. Zie ook Qportaal document nummer 050483.

Hoofdstuk 2: Voorbereiding deelnemers

De voorbereiding voor de deelnemers op de training Procedurele Sedatie en Analgesie (PSA) bestaat uit vijf onderdelen:

1. E-learning PSA
2. Online voorbereiding via de Learning Space
3. Doornemen protocol op Q-portaal
4. Doornemen observatiescorelijst Oefentoets BLS

Let op: Het uitgangspunt van de trainingen van de Radboudumc Health Academy is dat het de verantwoordelijkheid van de deelnemer is om de voorbereiding te doen. Hiervoor is een cultuuromslag nodig, daarom is het belangrijk dat wanneer een deelnemer onvoorbereid naar de les komt, hij of zij daar zelf de nadelen van ondervindt.

Ad 1: E-learningmodule PSA

De e-learningmodule PSA is te volgen in de Online Leeromgeving. De verwachting is dat deze begin juni 2019 gereed is. Tot die tijd maken we nog gebruik van de e-learningmodule van Expertcollege.

Ad 2: Online voorbereiding via de Learning Space

In de [Learning Space van het Skills- & Simulatielab](#) bekijkt de deelnemer filmpjes waarin het onderdeel simulatie wordt voorbereid. De simulatie ruimte; de mogelijkheden van de patiënt simulator en de acute kar worden toegelicht.

Ad 3: Doornemen protocollen op Q-portaal

De deelnemer leest ter voorbereiding het [protocol Procedurele Sedatie en Analgesie](#) (PSA) buiten de operatiekamer (047099)

Ad 4: Observatie scorelijst oefentoets BLS/AED

Ter voorbereiding op de oefentoets bekijken de deelnemers de observatiescorelijst. Deze is te vinden in de [Learning Space met Praktijkttoetsen](#).

Hoofdstuk 3: Toelichting introductie

Onderdeel	Introductie
Ruimte:	Theorieruimte
Doelen:	<ul style="list-style-type: none"> • Deelnemers zijn zich bewust geworden van het belang van kennis en vaardigheden m.b.t. PSA • Deelnemers weten wat ze gaan leren tijdens deze training en hoe ze daarmee aan de slag gaan. • Deelnemers hebben kennis met elkaar gemaakt. • Deelnemers hebben hun leerbehoeftes voor de training scherp. • De deelnemers hebben de voorkennis voor de training scherp.
Instructeur:	PA 1 +2
Deelnemers:	12
Benodigheden:	PowerPoint (zie sheets)
Tijd:	30 minuten
Werkwijze:	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Welkom en introductie (10 min)</u> <ul style="list-style-type: none"> • De instructeur stelt zich voor. Tip: vertel een eigen casus om het belang te benadrukken. • Doorloop kort het programma van de dag . • Benadruk de principes van een veilige leeromgeving. 2. <u>Kennismaking (5 min)</u> <p>Deelnemers stellen zich voor a.d.h.v. 2 vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat is je naam? • Waar werk je en wat is je functie? 3. <u>Leerbehoeften en voorkennis inventariseren (10 min)</u> <ul style="list-style-type: none"> • Laat de leeruitkomst van deze training zien op de sheet. • Geef ze vervolgens de opdracht om met hun buurman/buurvrouw in 3 min hun persoonlijke leerbehoefte uit te wisselen en toe te lichten. Gebruik hiervoor de hulpvragen op de sheet: <ul style="list-style-type: none"> ○ 1. Waar zie je tegenop bij een PSA procedure? ○ 2. Welke situaties vind je lastig bij een PSA procedure? ○ 3. Wat hoop je in deze training te leren? • Ga vervolgens het gesprek aan over de leerbehoefte. Hier zijn

	<p>verschillende opties voor, kies hier één van:</p> <p><i>Optie 1:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vraag deelnemers om voor zichzelf een inschatting te maken over de mate waarin zij de leeruitkomst (zie dia PowerPoint) al beheersen (cijfer 1 – 10). • Inventariseer de leerbehoefte plenair. Instructeur 2 schrijft belangrijkste leervragen op flip-over (gegroepeerd per onderwerp) • Vraag plenair wie dezelfde leerdoelen heeft en wat deze zijn. Vraag wie nog wil aanvullen met een ander leerdoel. Dit om zicht te krijgen op de leervragen van de groep. • Let op: het is niet de bedoeling om de hele groep deelnemer voor deelnemer af te gaan. <p><i>Optie 2:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geef de deelnemers elk een aantal post-its en laat ze hierop de leerdoelen schrijven (één doel per post-it). • Verzamel de post-its en plak ze (liefst gegroepeerd) op een bord. • Laat de deelnemers langs de post-its lopen en kruisjes zetten bij een leerdoel dat ze herkennen/zelf ook hebben. • Vat de belangrijkste leerdoelen samen. <p><i>Optie 3:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hang bordjes op het bord ca. 10-15 uitspraken: <ul style="list-style-type: none"> ○ 'ik vind het lastig om de ABCDE in de praktijk te brengen' ○ 'ik wil graag leren hoe ik de luchtweg vrij maak' • Deelnemers mogen kruisjes zetten bij uitspraken die voor hen herkenbaar zijn. <p>4. <u>Voorkennis ophalen (5 min)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vraag of het iedereen gelukt is met de gevraagde voorbereiding. • Geef géén herhaling voor wie dit niet heeft gedaan, dit is de eigen verantwoordelijkheid van de deelnemers • Beantwoord mogelijke vragen. Indien het ingewikkelde inhoudelijke vragen zijn, geef aan in welk onderdeel van de training je hier op terug komt. • Optie (wanneer er nog minimaal 10 minuten over is): Laat elke deelnemer een vraag over de lesstof formuleren en laat de groep deze beantwoorden.
<p>Rol instructeur:</p>	<p>Informatie overdragen Gesprek leiden en samenvatten Tijd bewaken</p>

Hoofdstuk 4: Toelichting BLS oefentoets

De Radboudumc Health Academy biedt via learning spaces observatie,- en scorelijsten aan voor vaardigheden (praktijk)toetsing. Deze lijsten zijn gebaseerd op de protocollen in Q-portaal en zijn met behulp van inhoudelijk experts voorzien van een normering. De lijsten zijn bedoeld voor de afdelingen in het Radboudumc, die ze gebruiken om de uitvoering van een handeling te toetsen. De toetsing moet voldoen aan ziekenhuisbreed vastgelegde normen, dat betekent o.a. dat de toetsers deskundig en geschoold moeten zijn en dat er voor het uitvoeren van de toets gebruik wordt gemaakt van betrouwbare observatie,- en scorelijsten.

Zie de website van de VAR voor meer informatie:

<https://www.radboudumc.nl/intranet/organisatie/var>

Op Learning Spaces vind je de observatie-scorelijst 'Basic life Support/AED door 2 hulpverleners'.

NB: het gaat om een oefentoets in dit station, d.w.z. de deelnemer kan niet 'zakken'. Dit vanwege het feit dat hulpverlener 2 een bepaald voordeel zou hebben t.o.v. hulpverlener 1.

Onderdeel	BLS oefentoets in combinatie met familiarisatie
Ruimte:	Zaal 5 en sim box 1 of 2
Doelen:	<ul style="list-style-type: none">• Benadering van een bewusteloos slachtoffer• Correcte uitvoering van borstcompressie en beademing• Correct gebruik van een automatische externe defibrillator
Instructeur:	1 BLS instructeurs (tevens operator 1) Operator 2 (optioneel ook BLS instructeur)
Deelnemers:	6
Benodigheden:	2 stations met sim pad pop Observatie-scorelijst BLS-AED met 2 hulpverleners (zie Learning Spaces)
Tijd:	45 min (35 minuten oefentoets plus 10 min familiarisatie)
Werkwijze:	BLS Oefentoets: <ul style="list-style-type: none">• 3 minuten: uitleg station. Neem aan het begin (met alle deelnemers) de observatie –en scorelijst gezamenlijk door. Geen demo en/of theoretische uitleg.• 10 minuten: oefenen in 2 stations van 3 deelnemers (1 masseert; 1 AED en beademd en 1 vult de observatie-scorelijst in). Na 3 min wisselen. Instructeur loopt rond en geeft feedback.

	<ul style="list-style-type: none"> • 20 minuten: Vervolgens wordt er, in <u>tweetallen</u>, een oefentoets afgenomen door de instructeur. • Na afloop ontvangen beide deelnemers feedback. Daarna het volgende tweetal. In totaal 3 tweetallen toetsen incl feedback geven = 6 min per tweetal. <p>Familiarisatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 10 minuten: kennis maken met sim ruimte en materiaal
<p>Rol instructeur:</p>	<p>Begeleiden en beoordelen. Tips:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neem als je dat langere tijd niet hebt gedaan, ook het Q PORTAAL protocol door dat bij de vaardigheid hoort. Van jou als toetsers wordt verwacht dat je een expert bent in een handeling en dat je zelf ook het Q-portaal document in de laatste versie kent. • Vraag eventueel een toelichting op de deelstappen die de getoetste collega uitvoert of keuzes die hij/zij maakt tijdens het uitvoeren van de vaardigheid. Dit geeft je meer inzicht in de werkwijze van de getoetste collega en maakt dat je de deelstappen zoals die in de toets staan beter kunt beoordelen. • Na de toetsing kun je eventueel nog enkele aanvullende vragen stellen als je zaken nog niet duidelijk vindt. Probeer open vragen te stellen. • Je bespreekt de resultaten van de oefentoets, direct na afloop, met de getoetste collega zodat hij/zij weet hoe hij/zij het heeft gedaan. De getoetste collega heeft uiteraard de mogelijkheid om vragen te stellen. • De getoetste collega krijgt het ingevulde formulier retour zodat hij/zij weet wat er goed ging en waar hij/zij zich mogelijk nog zou kunnen verbeteren. Zeg; 'Als dit een officiële toets zou zijn dan zou je het wel/ niet gehaald hebben want.....'. Adviseer de deelnemer vervolgens hoe deze zijn/haar prestatie kan verbeteren: <ul style="list-style-type: none"> - Verdiep je in... - Kom oefenen tijdens de open inloop uren op het Skills & Simulatielab (iedere 3e woensdag van 13.30-16.00 uur - Volg een extra BLS-AED cursus (inschrijving via website link) • Maak toetsing niet te spannend: er zijn collega's die veel moeite hebben met toetsen. Stel hen in dat geval gerust, blijf

	zelf rustig, geef uitleg over wat je doet en waarom je dat doet en communiceer helder over de uitslag van de toets.
--	---

Hoofdstuk 5: Toelichting Workshop PSA

Onderdeel:	Workshop PSA / Luchtwegmanagement
Ruimte:	Lokaal
Doel:	<p>Presedatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de presedatiescreening uitvoeren • een patient volgens afspraak voorbereiden op PSA (nuchter houden; screening; informed consent) <p>Persedatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beoordelen of er luchtwegobstructies zijn • een dalend saturatieniveau herkennen • een adequate luchtweg bewerkstelligen door middel van een <ul style="list-style-type: none"> ○ jawthrust ○ headtilt-chinlift ○ inbrengen (nasale) mayo • de ademhaling beoordelen • een adequate luchtweg garanderen door middel van een kapbeademing • zuurstof toedienen (non invasieve O2) • de bloeddruk meten via dinamap • de keuze maken voor een antagonist • volgens afspraak vocht en/of medicatie toedienen • een infuus afsluiten en verwijderen • het sedatieniveau meten en beoordelen aan de hand van de Ramsay/AVPU score <p>Postsedatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onderzoeken of een patiënt wakker is • onderzoeken of een sedatieve uitgewerkt is • onderzoeken wat het pijn-niveau is • bepalen of de patiënt wel of niet ontslagen kan worden (NSR/VAS en Aldrete-score)
Instructeur:	2 PA's
Deelnemers:	6 deelnemers
Benodigheden:	<ul style="list-style-type: none"> • Flapover met stiften • Airwaymanagement trainer volwassene • Luchtwegzorgbak • MPS pop • Standaard bewaking om aan te sluiten

	<ul style="list-style-type: none"> • Infuuspaal en infuussysteem • ABCDE poster • ABCDE zakkaartjes • Scenario's → zie Learning Spaces
Tijd:	45 minuten
Werkwijze:	<p><u>Introductie (3 min)</u> Wanneer er in de ochtend inhoudelijke vragen naar aanleiding van de voorbereiding zijn genoemd, ga dan hier nog kort op in Geef uitleg aan de groep: we gaan 3 scenario's doorlopen aan de hand van ABCDE systematiek. Doel is om te oefenen in de juiste volgorde en met de juiste handelingen tot een oplossing te komen Met name luchtwegmanagement en sedatiediepte zullen een rol spelen; geen exotische casuïstiek.</p> <p><u>Scenario's (3x13 minuten, inclusief 3 minuten nabespreking)</u> Adhv 3 scenario's worden de verschillende PSA fasen (pre- per- en postprocedureel) middels casuïstiek behandeld. Zie Learning Spaces voor de scenario's.</p> <p><u>Nabespreking klassikaal (3 min)</u> Bespreek met de groep: wat is jullie het meest opgevalen tijdens deze workshops? Wat is je belangrijkste leerpunt?</p>
Rol instructeur:	Zie scenario's

Hoofdstuk 6: Toelichting scenario rondes simulatie teamtraining

Onderdeel	Simulatie teamtraining
Ruimte:	Ruimte: één scenario in de sim box 1 of 2 plus debriefing en één scenario in zaal 4/5 (de groepen wisselen na de eerste ronde van ruimte)
Doel:	<p>PSA/ABCDE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demonstreren van de ABCDE-RSVP methodiek en het adequaat inroepen van hulp in een realistische setting zonder performance support en begeleiding. • Herkennen wanneer de patiënt Vitaal Bedreigd is • Observeren en vrijhouden van de luchtweg • Masker en ballon beademing (door arts) • een keuze maken voor de juiste therapeutische maatregel(en)(inфуustherapie, luchtwegmanoeuvres, reanimatie, etc.) • op de juiste plek registreren van de parameters (Ramsay, MOANS, Gloucester, MEWS, AVPU) • Het herkennen van overdosering morfine en hierop anticiperen <p>CRM:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hulpmiddelen toepassen m.b.t. effectieve communicatie zoals; RSVP; closed loop; speak up en feedback • duidelijk communiceren met de patiënt, ander medisch en verplegend personeel en de familie van de patiënt over de werkwijze en stand van zaken rondom de patiënt • effectief samenwerken in een team volgens de CRM principes • Read back bij toedienen van medicatie
Instructeurs:	Operator en PA
Deelnemers:	6
Benodigdheden:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Simulator (MPS/ALS) ○ Sim box en zaal 4/5 ○ Debriefingsruimte ○ Klapstoelen in zaal 4/5 ○ Crashkar met luchtweglade ○ SaO2 bewaking ○ RR bewaking ○ Pocket mask/AMBU ○ Zuurstofcilinder ○ White board

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Time out lijst ○ ABCDE zakkaartje ○ O2/CO2 neusbril
Werkwijze:	<ul style="list-style-type: none"> ○ Instructeur vraagt persoonlijk leerdoel na (deelnemer geeft aan; <i>ik wil graag feedback op...</i>) Geef waar nodig wat richtingen aan: Technische (PSA)aspecten, CRM aspecten, bijzonderheden uit het scenario. ○ 3 deelnemers aan het scenario waarvan 1 arts en 2 verpleegkundigen ○ 3 observanten met gerichte opdrachten: <ul style="list-style-type: none"> ○ In de ronde in de simbox kijken de deelnemers in debriefing ruimte live mee m.b.v. video, ○ In de ronde op zaal kijken de deelnemers live mee in de zaal. Voor nabespreking eventueel verplaatsen naar ruimte 8. ○ Scenario start; 10-15 min spelen ○ Daarna debriefing. Zie voor methode en informatie zie het document op Learning Spaces.
Rol instructeur	<ul style="list-style-type: none"> ○ Procesbegeleider

Hoofdstuk 7: Toelichting Afsluiting

Onderdeel	Afsluiting
Ruimte:	Theorieruimte
Doelen:	Deelnemers zijn bewust bekwaam.
Instructeur:	PA 1 +2, operator 1+2
Deelnemers:	12
Benodigheden:	PowerPoint (zie sheets)
Tijd:	10 minuten
Werkwijze:	<p>Kijk samen met de deelnemers nog eens naar de leeruitkomst. Kijk terug op de training en het leereffect volgens één van de opties:</p> <p><i>Optie 1:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vraag de deelnemers om in 2 min. hun aha-moment(en) met de buurman/-vrouw te delen. • Vraag deelnemers nu om in 1 kernwoord te beschrijven wat ze van de training vonden. <p><i>Optie 2:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Laat de deelnemers op een denkbeeldige lijn gaan staan van 1 – 10 over de mate waarin ze de leeruitkomst hebben behaald. Vraag eventueel waarom iemand bijvoorbeeld bij een 10, 8 of ander cijfer staat. Wat heeft iemand nodig om bij de 10 te komen? Hoe ga je dat aanpakken? <p><i>Optie 3:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geef deelnemers kort de tijd voor een ‘One minute paper’, waarin je in enkele zinnen aangeeft: <ul style="list-style-type: none"> ○ Wat is het belangrijkste punt dat je deze les hebt geleerd? ○ Welke punt is nog het minst duidelijk voor je? <p>Wijs de deelnemers op de digitale evaluatie in de Online Leeromgeving.</p>
Rol instructeur:	Inventariseren en gesprek leiden

Bijlagen

(te vinden op Learning Spaces)

1. Observatiescorelijst BLS-AED oefentoets
2. Debriefing simulatie
3. Hulpmiddel debriefing simulatie
4. Scenario's